

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Jälgitavuse tagamise olulisusest RASFF teadete lahendamisel

Elle Männisalu
Põllumajandus- ja Toiduamet
toiduosakonna peaspetsialist
31.08.2022

1

Rapid Alert System for *Food and Feed*

- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusega (EÜ) nr 178/2002 loodi **võrguna** toimiv toidu- ja söödaalane kiirhoiatussüsteem (*Rapid Alert System for Food And Feed- edaspidi RASFF*), mida haldab Euroopa Komisjon ja milles osalevad liikmesriigid, komisjon, EFTA riigid ning Euroopa Toiduohutusamet.
- **Kiirhoiatussüsteemi (RASFF) loomise** eesmärk on:
 - anda toidu- ja söödaohutuse kontrolliasutustele võimalus vahetada ja levitada **kiiresti teavet** toidus või söödas tuvastatud riskide kohta ja
 - et nimetatud ametiasutused saaksid võimalikult kiiresti alustada meetmete rakendamisega.

Risk nõuab või võib nõuda teise RASFF võrgu liikme kiiret tegutsemist (toodete turult tagasivõtmist, tarbijatelt tagasikutsumist jne.)

2

RASFF

- ❖ **kontaktpunkt** – võrgu liikme poolt tema esindamiseks määratud kontaktpunkt ja kontaktisikud (on nõutud: kontaktasutus, nimekiri kontaktidest, 24/7)
 - Põllumajandus- ja Toiduamet (kontaktasutus Eestis)
 - Toiduosakond (kontaktisikud)
 - ✓ *Juhend PTA keskasutuse ja regioonide järelevalveametnikele RASFF teadete koostamiseks ja menetlemiseks*
- ❖ **iRASFF** – RASFF teadete vahetamise (menetluste rakendamise) ühtne elektrooniline süsteem (*komisjon haldab, turvalisus, kohustuslik edastada*)
iRASFF teavitus kõigile võrgu kontaktisikutele e- postiga tööpäeva vältel (väljaspool tööaega (õhtu, nädalavahetustel, riiklikel pühadel /kõne seotud riigi kontaktisikule informeerimaks teatest- ohuteade)

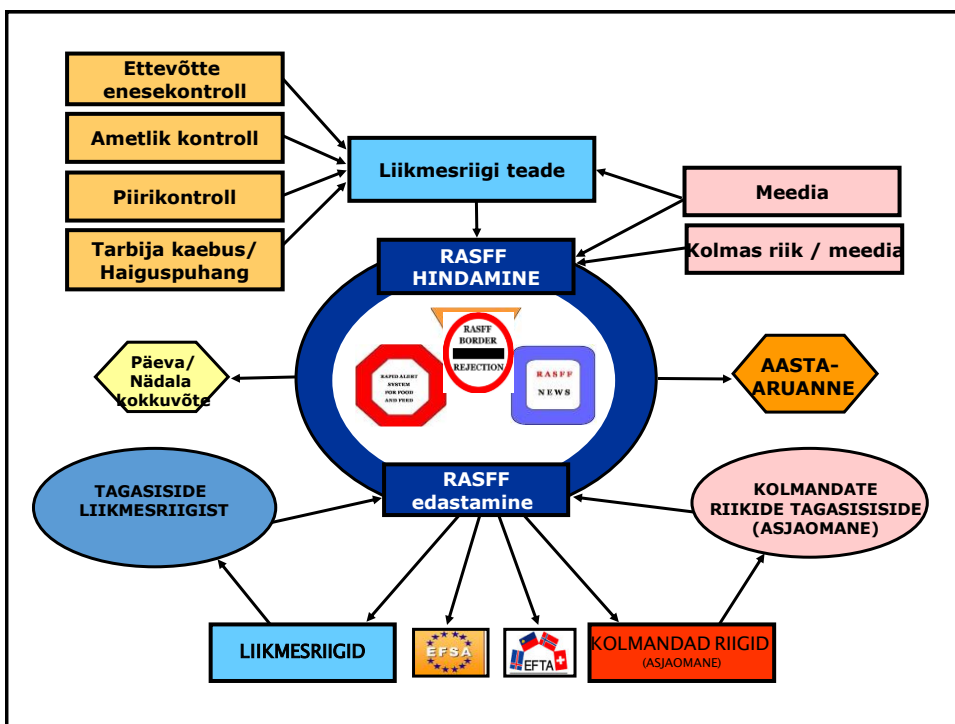
3

RASFF

- **ohuteade**- teade toidust (TKM) või söödast tuleneva tõsise otsese või kaudse riski kohta mis nõuab või võib nõuda kiiret tegutsemist
- **infoteade järelevalveks**- infoteade toote kohta, mis viiakse või võidakse viia turule mõne teise RASFFI võrgu liikme riigis, mis ei nõua kiiret tegutsemist teises võrgustiku liikmesriigis
- **infoteade tähelepanuks** - infoteade toote kohta:
 - mida on saada ainult teate esitanud riigis *või*
 - mida ei ole turule lastud *või* mida enam ei turustata
 - **algteade** - esmane ohu-, info- või piiril tagasilükkamise teade
 - **järelteade**- iRASFF teade, mis võrreldes algteatega sisaldab lisateavet

4

5

RASFF JÄLGITAVUS

RASFF teade ➡ toote (toidu) tagasikutsumine või kõrvaldamine.

- **Kõrvaldamine** (*withdrawal*) on protsess, mille käigus ohtlik toit eemaldatakse käitlemisahelast enne, kui see on jõudnud tarbijani.
- **Tagasikutsumine** (*recall*) on protsess, mille käigus ohtlik toit eemaldatakse käitlemisahelast ja tarbijatel soovitatakse võtta vajalikud meetmed (näiteks toitu mitte tarbida, see hävitada või ostukohta tagastada).

RASFF teates nimetatud toote suhtes meetmete alustamise kiirus sõltub teatega kaasa antud toote jälgitavuseandmete kvaliteedist (kas ja millised andmed/dokumendid on kättesaadavad/esitatud).

6

RASFF JÄLGITAVUS

Mittenõuetekohase toidu kiire ja tõhus tuvastamine ja turult kõrvaldamine ning tagasikutsumine vähendab riski tarbijale.

Enesekontrollisüsteem on antud protseduuri osas eesmärgipärane, kui toit on piisavalt jälgitav, et võimaldada turult eemaldamist ning hõlbustada muude piirangute rakendamist.

Enesekontrollisüsteem on eesmärgipärane, kui nõuetele mittevastavat toitu on võimalik tuvastada tõhusalt, takistades vajadusel toidu turule viimist ning võimaldatakse kiire toidu kõrvaldamine ja hävitamine.

7

RASFF JÄLGITAVUS

Kontaktpunktid täidavad RASFF teate koostamisel teate asjakohased teabeväljad, et oleks võimalik selgelt tuvastada asjaomaseid tooteid ja riske:

- annavad võimaluse korral toote **jälgitavuse teavet (nimetus; partii; tootja; saatja; saaja; realiseerimisaeg....) – soovitatavalt koos tõendavate dokumentidega**
- määravad kindlaks kontaktpunktid (saatja /saaja riigid), mis vastutavad teatega seotud järelmeetmete rakendamise alustamise eest (järelteadetega antakse uut teavet toote levitamise kohta).

8

RASFF JÄLGITAVUS

RASFF algteade koostatakse (valdavalt) ühe tootenimetuse ühele tootepartiile (näiteks: *analüüsiti linnuliha –broileri koib partii nr L321/kõlblik kuni 13.01.2022/tootja LN 12; päritolumaa Y - tuvastati Salmonella typhimurium*). (Tagasikutsumine ei laiene teistele partiidele)

Alg- ja/ või järelteate koostaja peab teatele lisama tootepartiid iseloomustavad andmed/dokumendid (nimetus, partii number; realiseerimisaeg; pildid tootemärgistusest....), katseprotokolli ja „kliendilehe – kohustuslike andmetega“.

Toote nimetus + partii number+ säilivusaeg+ päritolu riik+ tootja+ saatja + saaja.....

9

RAPID ALERT SYSTEM FOR FOOD AND FEED

REGULATION (EC) N°: 178/2002 – Art. 50

LIST OF RECIPIENTS

NOTIFICATION REFERENCE: 2021.9999 fup11

PRODUCT IDENTIFICATION¹: Grissini breadsticks with sesame 150g; 31.08.2022

NAME OF DISPATCHER: GOOD TRACEABILITY LTD

DISTRIBUTED/EXPORTED TO (COUNTRY)²: ESTONIA

Lot n°	Delivery date	Quantity (Kg) ³	Recipient name	Recipient address		
				postal	place	street + n°
L200923	21.01.2021	21,6	HEA KLIENT AS	75002	ILUS LINN	MAJA 3

¹ Product name + trade name / container number(s) / best before date / use by date, etc.

In case of different products/consignments: add a column to the left of the table with product identification information

² One country per list

³ Delete the inappropriate

10

RASFF JÄLGITAVUS

Teatud juhtudel kutsub käitleja (tootja) ennetava meetmena tagasi **kõik teatud ajavahemikul toodetud tootepartiid /tooted**

Näiteks: Rootsi käitleja **S...A** tootis ja turustas linnulihast valmistooteid erinevate riikidesse. Mõnes Rootsi kaupluses tuvastati valmistooteid, mis ei olnud läbinud nõuetekohast kuumtöötlust.

Olenemata asjaolust, et nõuetele mittevastavaid tooteid tuvastati vähestes kauplustes otsustas **S...A** ennetava meetmena klientidelt tagasi kutsuda kõik linnuliha valmistooted, mille realiseerimisaeg on ajavahemikus: **2021-01-01 to 2021-12-31**.

11

RASFF JÄLGITAVUS

- **Erinevate tootenimetuste mitu partiid**

Näiteks: IT ettevõtte **BA** kasutas etüleenoksiidiga saastunud toorainet erinevate šokolaadijoogi pulbrite (erinevad nimetused ja partiid).

Algteates oli „seotud riike“ 1 ja 1 käitleja **BA**.

Järelteadetega lisandus 20 riigi käitlejad.

12

RASFF JÄLGITAVUS

Järelteadetelega võivad lisanduda **uued tootenimetused** (algteates nimetatud toodet kasutati toorainena uues tootes) **ja/või partiid** (tootja juures selgub, et saastunud on ka teised partiid...)

Näiteks:

- toodete koostises kasutati ETO- ga saastunud India seesamiseemneid- pagaritooted; küpsetussegud; maitseainete segud; jäätisesegud
- suppides lisaaine, mille koostises kasutati ETO-ga saastunud seesamiseemneid.

13

RASFF JÄLGITAVUS

Näiteks

RASFF teatega edastati ainult, kas:

- toote saatedokument või viide sellele *või*
- toote nimetus ja realiseerimisaeg *või*;
- Toote väljastamise kuupäev.

Käitleja (saaja) juures on toode registreeritud muul viisil, mitte saatelehe numbriga/väljastamise kuupäevaga; toode sissevõetud EAN koodiga, aga RASFF teatele EAN koodi lisatud ei ole (ei ole kohustuslik väli). jne.

Pikeneb täpse tootepartii väljaselgitamise aeg riigis, kus tulenevalt tuvastatud riskist on nõutud alustada tootepartii tagasikutsumist.

14

RASFF

.....

JÄLGITAVUS

Näiteks

•Käitleja võttis ostetud erinevad sealihapartiid arvele ühe partiina= üks uus partii number.

Toodet analüüsiti enesekontrolli käigus ja analüüsitulemused nõudsid meetmete rakendamist.

„antud juhul märkisime realiseerimisaja lõpuks arvele võtmisel 01.2022. Arvele ei ole võimalik võtta kõiki partiisid eraldi, kuna sisse tulev liha kogus on suur ning kastid erinevast partiist pärineva lihaga paiknevad alustel segamini. Seetõttu ei ole ka võimalik täpsustada, millist partiid täpselt analüüsiti“.

15

RASFF

.....

JÄLGITAVUS

Näiteks käitleja „SUUR LADU AS“ märgistas riigist DK saabunud sealihaveopakendid täiendavalt/ekslikult: „maaletooja SUUR LADU AS“ ja müüs Soome käitlejale.

Soomes kontrolli käigus tuvastati, et antud partii tuleb turult kõrvaldada.

•„SUUR LADU AS“– ei olnud tegelikult maaletooja vaid ostis käitlejalt „TOORES OÜ-lt“

DK: meie käitleja X müüb seda tootenimetust ainult Eesti käitlejale „TOORES OÜ“.

1. Ei olnud võimalik kiiresti välja selgitada, kellele ja kuhu DK X veel müüs.

2. Eestis tuli välja selgitada, kes tegelikult maaletooja, kellele veel müüdüd ja kas tegemist ikka sama partiiga – pikenes aeg meetmete rakendamiseks.

16

RASFF JÄLGITAVUS

kui käitleja **A** saab info teiselt käitlejalt **B** (näiteks: Eesti või teise riigi tootjalt; saatjalt; hulgimüüjalt jne), et toidupartii (d) kutsutakse temalt tagasi siis tuleb ka käitlejal **A** **tuleb algatada tagasikutsumine (või rakendada muid nõutud meetmeid) ja teavitada sellest oma kliente**

ning

käitlemisettevõtte tegevuskohajärgset **PTA esindust** [Ohtlikust toidust teavitamine](#)

„minult kutsutakse tagasi, mina kutsun tagasi“

„meie ladu on tühi – ei ole ok vastus“

NB! sisse tulnud kogus = realiseerimata kogus + tagasisaadud/tagasikutsumine kogus

17

EP ja EN määrus nr 178/2002 artikkel 19 „Toiduga seotud kohustused: toidukäitlejad

EL määruse 178/2002 artikkel 19¹

- Kui toidukäitleja peab vajalikuks või kui tal on põhjust arvata, et tema imporditud, toodetud, töödeldud, valmistatud või turustatud toit ei vasta toiduohutusnõuetele, siis algatab ta viivitamata menetlused kõne- aluse toidu kõrvaldamiseks turult, kui toit on kõnealuse käitleja vahetu kontrolli alt väljunud.
- Kui toode võib olla juba tarbijani jõudnud, siis toidukäitleja annab tarbijatele tõhusat ja täpset teavet toote tagasikutsumise põhjuste kohta ning võtab tarbijatele juba tarnitud tooted vajaduse korral tagasi, kui muud meetmed ei ole piisavad tervisekaitse kõrge taseme saavutamiseks.
- Toidukäitleja, kes tegeleb sellise jaemüügi või turustamisega, mis ei mõjuta toidu pakendamist, märgistamist, ohutust ega terviklikkust, algatab oma tegevuse piires menetlused toiduohutusnõuetele mittevastava toidu kõrvaldamiseks turult ning aitab tagada toidu ohutust, edastades toidu jälgimiseks vajalikku asjakohast teavet ning osaledes tootjate, töötajate, valmistajate ja/või pädevate asutuste võetavates meetmetes.
- Toidukäitleja teavitab viivitamata järelevalveasutusi, kui ta arvab või kui tal on põhjust arvata, et toit, mille ta on turule viinud, võib kahjustada inimeste tervist. Käitlejad teavitavad järelevalveasutusi meetmetest, mis on võetud lõpptarbijaga seotud riski ärahoidmiseks.
- Toidukäitlejad teevad järelevalveasutustega koostööd seoses meetmetega, mis võetakse nende tarnitavast või tarnitud toidust tuleneva riski ärahoidmiseks või vähendamiseks.

18

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Aitäh!

elle.mannisal@pta.agri.ee